

”JUSTIȚIE ÎN PANDEMIE”

RECOMANDĂRI PENTRU ARMONIZAREA REGULILOR DE PRUDENȚĂ SANITARĂ ÎN SEDIILE INSTANȚELOR ȘI PARCHETELOR

Document de politică publică elaborat de Ministerul Justiției

Având în vedere preconizata reluare a activității complete a instanțelor de judecată și parchetelor după data de 15.05.2020, odată cu încetarea stării de urgență declarată de Președintele României prin Decretul nr.195/2020, publicat în Monitorul Oficial nr. 212 din 16.03.2020 privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României și prelungirea acesteia cu 30 de zile, până la data de 15.05.2020, prin Decretul Președintelui României nr. 240/2020, publicat în Monitorul Oficial nr. 311 din data de 14.04.2020, stare de urgență declarată în contextul declarării “Pandemiei” de către Organizația Mondială a Sănătății (OMS), la data de 11.03.2020, în contextul evoluției situației epidemiologice internaționale și pe teritoriul României, generate de efectele infectării cu coronavirusul SARS-nCov2, Ministerul Justiției a elaborat prezentele recomandări menite a veni în sprijinul magistraților, grefierilor, personalului de specialitate din instanțe și parchete și nu în ultimul rând, cetățenilor care intersectează sediile instanțelor și parchetelor.

Ministerul Justiției va continua aprovizionarea instanțelor de judecată și a Consiliului Superior al Magistraturii cu echipamente de protecție așa cum a procedat recent, distribuind acestor instituții măști și mănuși chirurgicale, ochelari de protecție sanitară și chiar combinezoane de protecție sanitară, pe lângă suplimentarea bugetelor instanțelor cu sume considerabile în vederea achiziționării de către fiecare ordonator secundar și terțiar de echipamente suplimentare celor primite din partea Ministerului Justiției, pe măsură ce acestea se epuizează.

Prezentele recomandări pleacă de la premisa că managementul instanțelor și parchetelor deține și va menține un grad de cunoaștere în detaliu a tuturor prevederile și normelor în vigoare privind protecția sanitară, cuprinse în legi și norme secundare, inclusiv în hotărârile Comitetului Național de Situații Speciale de Urgență în vigoare și implicit care vor fi adoptate în viitor.

De asemenea, prezentul document de politică publică pleacă de la principiul responsabilității fiecărei conduceri de instanță și parchet cu privire la buna desfășurare a activităților din incinta sediilor instituțiilor pe care le conduc.

În sfârșit, o altă premisă de la care pleacă prezentele norme este aceea că managementul instanțelor și parchetelor, conducătorii acestora, cunosc cel mai bine particularitățile administrativ – funcționale ale propriilor instituții și, plecând de la

prezentele recomandări, precum și, eventual, de la cele care vor urma, inclusiv emise de către Consiliul Superior al Magistraturii și Ministerul Public, în consecință, pot lua deciziile cele mai bune în raport cu situația particulară din teren a fiecărei instituții, pentru armonizarea regulilor de protecție sanitară cu buna desfășurare a activităților din sediile acestora. Această premisă a fost observată de Ministerul Justiției și în cadrul celorlalte sisteme judiciare din Uniunea Europeană, care au lăsat instanțelor și parchetelor o largă marjă de acțiune în organizarea măsurilor de igienă și protecție sanitară speciale în contextul Pandemiei.

În scopul generării politicilor necesare ”post stare de urgență”, al prevenirii afectării bune desfășurări a activităților curente, asigurării sănătății și securității în muncă și pentru a contribui la buna funcționare a sistemului judiciar și la asigurarea îndeplinirii justiției ca serviciu public, apărarea ordinii de drept și a drepturilor și libertăților cetățenești, Ministerul Justiției consideră responsabilitatea și datoria fiecărei instituții din cadrul sistemului judiciar sau conexe acestuia și recomandă întocmirea unui plan de reluare graduală a activității, urmărind deziderate, precum:

- Protecția sanitară atât a propriilor magistrați, greșeri și personal de specialitate, cât și a participanților la îndeplinirea actului de justiție, cum ar fi părțile din incinta sălii de ședință, avocaților, experților etc.;
- Necesitatea satisfacerii serviciului public, în acord cu competențele legale, regulamentare și statutare;
- Desfășurarea de activități, acțiuni menite să stopeze încercările de zădărnire a combaterii bolii și de răspândire a acesteia, sprijinind eforturile societății și statului prin reacții prompte și eficiente pentru înlăturarea efectelor încălcării măsurilor dispuse pe parcursul dezvoltării situației de urgență, în scopul restaurării valorilor sociale încălcate prin săvârșirea de fapte contrare normelor juridice care au reglementat și reglementează raporturile sociale din societate în perioada situației de urgență.

Totodată, Ministerul Justiției, în considerarea dispozițiilor art. 5 alin. (1) lit. a), c), e), e¹), f) și art. 6 VII pct. 4, VII pct. 2, cu referire și la art. 132 alin. (1) din Constituția României, subliniază necesitatea **reluării activităților de urmărire penală și de judecată**, context în care apreciază că o serie de **reguli cu caracter general** se impun a fi respectate în continuare, acestea putând fi centrate într-o serie de recomandări, precum:

1. **Respectarea distanței sociale** (minimum 1,5m), cu referire inclusiv la personalul instanțelor/parchetelor, respectiv evitarea unor contacte directe care nu respectă distanțarea socială pentru o perioadă mai mare de 15 minute, recomandare care se poate implementa prin **luarea unor măsuri**

în funcție de specificul fiecărei organizații judiciare, structura personalului, infrastructura proprie, calitatea managementului judiciar și juridic, sens în care exemplificăm:

- desfășurarea activității în intervale orare diferite, utilizând chiar și ziua de sâmbătă, după caz;
- limitarea accesului publicului în sala de judecată, chiar dacă ședințele rămân publice, astfel încât să poată fi respectate regulile de distanțare socială;
- limitarea numărului de cauze pe ședința de judecată, prin planificarea ședințelor de judecată la intervale mai scurte de timp în raport cu uzanțele de până la ivirea situației de urgență;
- citarea părților/participanților la procedurile judiciare la intervale de timp prestabilite și informarea prin orice mijloace a cetățenilor în legătură cu necesitatea observării intervalului orar consemnat în cuprinsul citației, fapt ce presupune un studiu al ședințelor de judecată, respectiv al activităților de urmărire penală sau a altor activități conexe, aprofundat, de natură a permite planificarea la intervale de timp diferite a cauzelor judiciare în funcție de complexitatea probatoriului, numărul martorilor, experților, numărul participanților, inculpaților, suspectilor, reclamanților, pârâților, avocaților etc., magistrații putând lua măsuri care să permită respectarea programării cauzelor și a timpului alocat fiecărei cauze, exersând un management juridic și judiciar de calitate;
- prioritizarea soluționării cauzelor care se judecă fără citarea părților (și, eventual, a celor prevăzute de Hot. CSM nr. 417 și 707/2020), inclusiv intercalarea acestor cauze între cele “comune” aflate pe lista de ședință, pentru descongestionarea spațiilor din timp în timp, respectiv în mod regulat;
- prioritizarea cauzelor judiciare/reducerea numărului cauzelor de pe rolul instanțelor, cu respectarea/observarea principiilor care guvernează procesul penal și procesul civil, respectiv a principiului celerității tragerii la răspundere penală, principiului soluționării cauzelor într-un termen rezonabil, principiului soluționării “de urgență și cu precădere” a cauzelor al căror obiect sau a căror natură a fost evaluată, ca atare, de către legiuitor, respectiv de către judecătorul cauzei (ex. cauzele din materia dreptului familiei), exigențe impuse, deopotrivă, de normele constituționale și convenționale (art. 6 CEDO);

- utilizarea sistemului de videoconferință, dacă acesta este tehnic posibil și în măsura în care natura, obiectul cauzei judiciare sunt compatibile cu acest sistem, care presupune sacrificarea principiului nemijlocirii, extrem de important în faza administrării probelor;
 - impunerea portului de măști/mănuși/echipamente de unică folosință și folosirea de biocide și produse dezinfectante pentru personalul din cadrul instanțelor și parchetelor;
 - încurajarea celor care pot lucra de acasă să rămână acasă, în măsura în care pot efectua o parte din activitate în acest mod;
 - instituirea obligativității de a purta echipament de protecție și/sau montarea de panouri despărțitoare din plexiglas în ipoteza în care distanța socială nu poate fi asigurată (măsura se poate institui în birourile în care funcționează mai multe persoane și nu există posibilitatea relocării acestora în alte spații, precum și în boxele amenajate pentru persoanele aflate în stare de reținere sau arestare preventivă); de asemenea, panourile de plastic pot fi imaginate și pentru momentul nepublic al deliberării în situația completelor colegiale;
 - obligativitatea purtării de măști/mănuși de protecție în interiorul instituțiilor judiciare;
 - suspendarea activităților la anumite intervale de timp pentru aerisirea sau dezinfectarea spațiilor de lucru/săli de ședință, săli de audiere etc.;
 - plasarea serviciilor care deservește publicul în spații mai mari decât cele obișnuite de lucru (ex. o registratură mutată într-o sală de judecată, în funcție de infrastructura instanțelor/parchetelor).
2. **Identificarea persoanelor vulnerabile** din fiecare colectiv (persoanele cu afecțiuni medicale, atestate de către medic) și utilizarea acestor persoane în activități individuale/independente sau în regim de telemuncă.
 3. **Autoizolarea la domiciliu** a persoanelor care prezintă simptome de îmbolnăvire (febră, tuse ș.a.m.d.) până la clarificarea stării de sănătate și diseminarea acestor informații în colectivul de muncă.
 4. Relativ la **accesul în sediile instanțelor/parchetelor** se impun măsuri, precum:
 - interzicerea accesului persoanelor care au simptome de COVID-19 sau care au fost în contact cu un bolnav de COVID-19 în ultimele 14 zile, sens în care se poate imagina un chestionar de completat la intrarea în instituție, cu întrebări clare și simple;

- delimitarea în pardoseli cu benzi colorate vizibil a sensurilor de intrare și de ieșire, iar, corelativ, crearea unor așa numite sensuri unice, în măsura în care este posibil;
- delimitarea în pardoseli cu benzi colorate vizibil a distanței de 1,5m care trebuie respectată pentru accesul la serviciile care deservește publicul (arhivă, registratură) și stabilirea de reguli de acces clare, putându-se avea în vedere pentru început, inclusiv, prelungirea programului de lucru cu publicul;
- interzicerea accesului în birourile instanțelor/parchetelor a persoanelor din afara instituțiilor, dacă nu există permisiunea personalului și dacă interesul vizitelor nu se justifică pe chestiuni de interes profesional;
- limitarea în timp a prezenței justițiabililor în sediul instanțelor/parchetelor după finalizarea dosarului/operațiunii care a necesitat prezența lor în acel loc, respectiv impunerea părăsirii în cel mai scurt timp a sediului instituției;
- utilizarea termoscanerelor la intrarea în instituțiile judiciare cu trafic mare de persoane;
- instalarea la instanțele/parchetele cu trafic mare de tuneluri de dezinfectare;
- creșterea frecvenței la care se desfășoară igienizarea și aerisirea spațiilor de desfășurare a activității;
- în materie penală, în continuare, se impun restricții în legătură cu transportul la instanțe al deținuților, acesta urmând a fi autorizat doar pentru cazuri bine justificate, transportul de loturi mari de persoane impunându-se a fi evitat, sistemul de videoconferință fiind cel indicat în astfel de cazuri;
- comunicarea actelor de procedură pe cale electronică, sens în care participanților la procedurile judiciare li se vor solicita adrese de e-mail/whatsapp etc.;

5. Amânarea stagiilor de practică sau a internshipurilor atât la instanțe, cât și la parchete.

În egală măsură, Ministerul Justiției consideră că, dacă unele dintre măsurile mai sus sugerate pot face obiectul activității colegiilor de conducere ale organizațiilor judiciare, respectiv obiectul de preocupare pentru managerii instanțelor, președinții de instanțe, respectiv procurorii șefi, manageri economici,

alte măsuri impun intervenția Consiliului Superior al Magistraturii, vizând unele modificări ale Regulamentelor de funcționare/organizare a acestor instituții judiciare.

De asemenea, unele măsuri presupun achiziții de materiale, bunuri, context în care (exceptând Ministerul Public, ordonator principal de credite cu atribuții relative la administrarea parchetelor) precizăm că Ministerul Justiției a alocat Curților de Apel sume de bani corespunzătoare luării tuturor măsurilor necesare pentru prevenirea îmbolnăvirilor și asigurarea disciplinei sanitare. Astfel, până în prezent, suma utilizată de către Curți pentru achiziționarea materialelor de protecție SARS – nCov 2 a fost de 1,248,613.28 LEI, în prezent Curțile de Apel având la dispoziție suma de 1,972,553.72 LEI, cu aceeași destinație.

O situație defalcată poate fi consultată în Anexa atașată prezentei.

De asemenea, la data de 15.04.2020, Ministerul Justiției a transmis instanțelor judecătorești (Curți de Apel, Tribunale, Judecătorii) o adresă prin care s-a solicitat acestora comunicarea, centralizată pe Curți de Apel, a necesarului de echipamente de protecție ce trebuie achiziționate în completarea stocurilor necesare instanțelor, în scopul asigurării stocurilor necesare instanțelor pentru desfășurarea activității în siguranță în sălile de ședință pentru următoarele 30 de zile. Din răspunsul la această adresă a rezultat că instanțele nu au utilizat integral sumele alocate, având la dispoziție în prezent suma mai sus menționată de 1,972,553.73 LEI.

Prin urmare, suma utilizată de instanțele la care se adaugă suma aflată la dispoziția acestora se ridică la 3,221,167.00 LEI, ceea ce reprezintă un efort bugetar semnificativ, luând în considerare toate celelate cheltuieli ale statului generate de Pandemia în discuție.

Credem că un astfel de efort merită un răspuns adecvat din partea sistemului judiciar, de natură a fi integrabil în efortul comun de protejare a populației și de satisfacere a drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor, în calitate de destinatari ai serviciului public asigurat de către justiție, serviciu care trebuie satisfăcut inclusiv în condiții extraordinare de tipul celor generate de pandemia cu coronavirusul COVID-19.

Cătălin-Marian PREDOIU

Ministrul Justiției